

Opracowanie bibliografii załącznikowej i przypisów bibliograficznych w świetle aktualnych norm

Agnieszka Brachfogel

mail: a.brachfogel@bn.org.pl

Seminarium:
Standardy bibliograficzne 2011

Biblioteka Narodowa
14 listopada 2011 r.

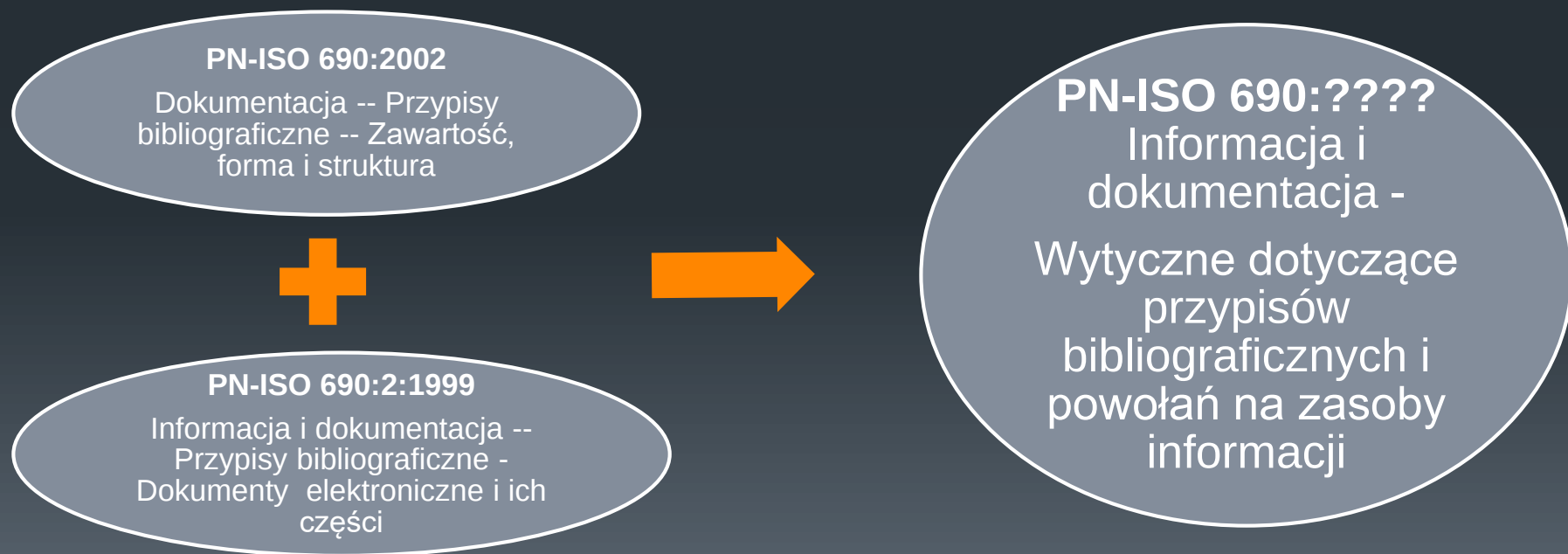
OPRACOWANIE ZASAD: normy ISO

- Norma międzynarodowa

ISO 690:2010 *Information and documentation – Guidelines for bibliographic references and citations to information resources*

- Polska norma PN-ISO 690

Zakres normy

Norma odnosi się do:

- wydawnictw zwartych
- wydawnictw ciągłych
- dokumentów niesamoistnych
- dokumentów patentowych
- dokumentów kartograficznych
- elektronicznych zasobów informacji (także oprogramowanie komputerowe, bazy danych)
- dokumentów muzycznych (nuty)
- nagrań dźwiękowych (muzycznych i niemuzycznych)
- dokumentów ikonograficznych
- dokumentów audiowizualnych

Zasady ogólne (1)

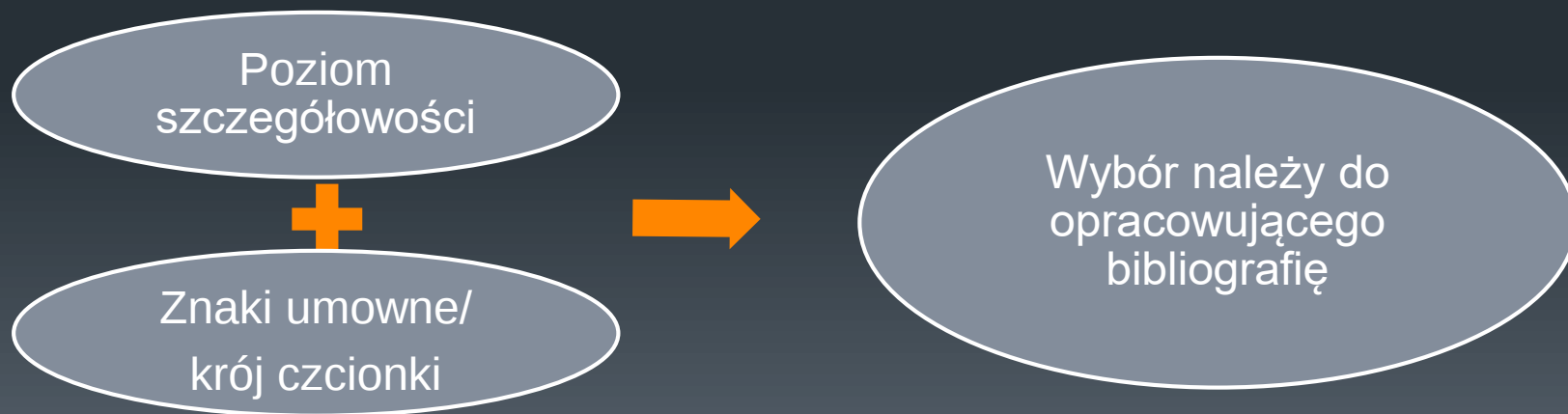
Źródła danych - informacje przejmują się bezpośrednio z cytowanego dokumentu:

- strona tytułowa lub jej odpowiednik (napisy tytułowe, strona główna witryny www, etykieta dysku);
- verso strony tytułowej, nagłówek itp.;
- okładka, opakowanie;
- napisy umieszczone bezpośrednio na dokumencie/obiekcie (np. sygnatura artysty);
- materiały uzupełniające np. instrukcja obsługi.

Dane przejęte z innego źródła (np. z katalogu bibliotecznego) umieszcza się w nawiasach kwadratowych.

Zasady ogólne (2)

- **Transliteracja** wg norm międzynarodowych (np. cyrylica: [PN-ISO 9:2000](#)).
- **Skróty** - terminy bibliograficzne będące w powszechnym użyciu wg PN-N-01158:1985. Można skracać nazwy wydawców. Nie można skracać imion autorów.
- **Schemat i typografia przypisu**

WAŻNE: jedna struktura we wszystkich przypisach!!!

WYKAZ I PORZĄDEK ELEMENTÓW – wszystkie typy dokumentów (zmiany)

Autor	
Tytuł	
[Nośnik]	(ob. wszystkie poza druk)
Wydanie	(bez 1-wszego)
Miejsce wydania i wydawca	(f → ob.)
Data wydania	
[Data aktualizacji]	(ob. wszystkie @ → ob. tylko online)
[Data przejrzania]	(ob. online; f - reszta@ → ob. tylko online)
Seria (tytuł i numeracja)	(f → ob., jeśli występuje)
Nr znormalizowany (ISBN ...)	(f w dok. niesamoistnych → ob.)
[Dostęp]	(tylko online)
[Lokalizacja]	(brak → tylko druk, gdy mało egz.)
Uwagi	

----- Norma 2002/1999 → norma 2010
ob. – elem. obowiązkowy
f – elem. fakultatywny
@ - dokumenty elektroniczne

Wydawnictwo ZWARTE (druk)

■ **Jeden autor**

(ob.)

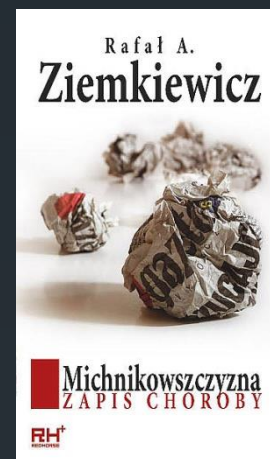
ZIEMKIEWICZ, Rafał A. *Michnikowszczyzna*. [Lublin]: Red Horse, cop. 2006.
ISBN 978-83-60504-16-1

(ob.+f)

ZIEMKIEWICZ, Rafał A. *Michnikowszczyzna: zapis choroby*. [Lublin]: Red Horse,
cop. 2006. ISBN 978-83-60504-16-1

➤ *Dawniej (ob.):*

ZIEMKIEWICZ, R. A. *Michnikowszczyzna*. Cop. 2006. ISBN 978-83-60504-16-1

■ **Kolejne wydanie**

MIŁKOWSKI, Tadeusz, Paweł MACHCEWICZ. *Historia Hiszpanii*. Wyd. 3 popr. i uzup. Wrocław :
Ossolineum, 2009. ISBN 978-83-04-04936-9

■ **Tłumaczenie**

SZYLNICKI, Lew. *Czarne dziury historii Rosji*. Przeł. Małgorzata LECZYCKA. Warszawa: Bellona,
cop. 2007. ISBN 978-83-11-11968-0

■ **Pojedynczy tom**

KASPRZYCKI, Jerzy. *Korzenie miasta*. T. 3, Praga. Warszawa : Veda, 2004. ISBN 978-83-61932-03-1

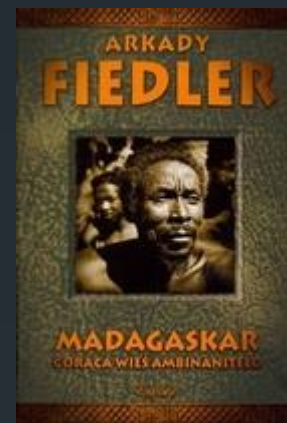
Wydawnictwo ZWARTE (druk) - fragm./artykuł*

- **Fragment (konkretna strona z rozdziału)**

WEISSENSTEINER, Friedrich. *Habsburgowie*. Warszawa : Bellona, cop. 2011. Franciszek Józef I, s.313. ISBN 978-83-11-11-845-4

- **Cały rozdział**

FIEDLER, Arkady. *Madagaskar – gorąca wieś Ambinanitelo*. Pelplin : Bernardinum, 2006. Cz. 8 Kolonialne zgrzyty, Niezwykłe spotkanie, s.283-286. Biblioteka „Poznaj Świat”. ISBN 978-83-7380-430-2

JAGIEŁŁO, Jakub, Danuta MACIEJEWSKA, Ewa PERLIŃSKA. *Zapomniane miejsca Mazowsza*. Warszawa : Ciekawe Miejsca.net, 2009. Pałac w Guzowie, s. 34-35. ISBN 978-83-928349-1-5

- **Artykuł (dokument niesamoistny)**

KOWALIK, Alina. Bawaria. W: *Kraje związkowe Republiki Federalnej Niemiec*. Warszawa : Elipsa, 1998. Cz. 1, s. (71)-113. ISBN 83-7151-239-2

ĆWIEK, Henryk. Działalność szpiegowska Niemiec weimarskich przeciwko Polsce. W: *Wywiad i kontrwywiad wojskowy II RP*. Łomianki : LTW, 2010. T. 1, s. (236)-267. ISBN 978-83-7565-139-3

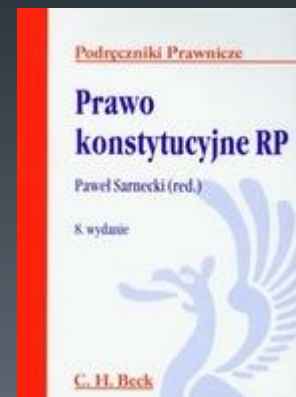
Wydawnictwo ZWARTE (online)

■ **Online**

SŁOWACKI, Juliusz. *Kordjan* [online]. Gdańsk : Wirtualna Biblioteka Literatury Polskiej, 2001-2003. Tekst wg edycji: Juliusz SŁOWACKI *Dzieła wszystkie*. T.2. Wrocław : Ossolineum, 1952. [Przeglądany 30 października 2011]. Dostęp z: <http://literat.ug.edu.pl/kordian/index.htm>

■ **PDF**

SARNECKI, Paweł (red.). *Prawo konstytucyjne Rzeczypospolitej Polskiej* [online]. 7.wyd. rozszerzone i zaktualizowane. Warszawa : C.H. Beck, 2008. [Przeglądany 2 listopada 2011]. ISBN 978-83-255-0285-0. Format PDF, 2.7 MB, pobranie odpłatne. Dostęp z: <http://www.ebook.pl/631-prawo-konstytucyjne-rp.html>.

Wydawnictwo ZWARTE (online) - fragm./artykuł

■ *Fragment z rozdziału (PDF)*

PESZEK, Andrzej. *Narciarstwo* [online]. [Warszawa] : Inventive, cop. 2009. Dobór sprzętu (na czym jeździć), s. 58. [Przeglądany 2 listopada 2011]. ISBN 973-83-926437-8-4. Format PDF, 2.7 MB. Dostęp z: <http://www.ebook.pl/1611-narciarstwo-czyli-jak-oprawic-technike-i-przygotowac-sie-fizycznie-do-sezonu.html>.

■ *Bajka ze zbioru*

Wdzięczny żuraw. W: *Ryżowe ciasteczko* [online]. Warszawa : Waneko, 2007, s. 34-37. Baśnie Japońskie, cz. 1. [Przeglądany 5 listopada 2011]. ISBN 978-83-61023-14-2. Format PDF, 2.9 MB, pobranie odpłatne. Dostęp z: <http://www.ebook.pl/3130-basnie-japonskie-ryzowe-ciasteczko.html>

Wydawnictwo CIĄGŁE (druk) – całość i artykuł

■ *Całość*

Uważam Rze. Warszawa : Presspublica, 2011- . ISSN 2082-8292

■ *Artykuł*

KORWIN-MIKKE, Janusz. Kupa wariatów. *Angora*. Łódź : Westa-Druk
Mirosław Kupiś, 23 października 2011, nr 43 (1114), s. 8. ISSN 0867-8162

■ *Wywiad*

WORONOWICZ, Adam. Walczyć czy negocjować. Rozmawia Jolanta
GAJDA-ZADWORNA. *Uważam Rze*. Warszawa : Presspublica, 17-23
października 2011, nr 37/2011, s. 45. ISSN 2082-8292

Wydawnictwo CIĄGŁE (online) – całość i artykuł

■ **Całość**

Journal of Managerial Psychology [wydawnictwo ciągłe online]. 1986-.
[Przeglądany 6 listopada 2011]. ISSN 0268-3946. Dostęp z:
<http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?>

■ **Artykuł**

ANDROSIUK, Piotr, Zbigniew KACZMAREK, Lech URBANIAK. The morphological traits of needles.... *Dendrobiology* [online]. Poznań : Institute of Dendrology, 2011, vol. 65, 3-16. [Przeglądany 12 września 2011]. ISSN 1641-1307.Format PDF. Dostęp z:
http://www.idpan.poznan.pl/images/stories/dendrobiology/vol65/65_03_16.pdf

MAPA

- **Mapa wydana samoistnie**

Poleski Park Narodowy [1:50 000]. Lublin : Kartpol, 2001. ISBN 83-915707-5-4

- **Mapa wydana niesamoistnie**

Portugalia, Hiszpania Zachodnia [1:2 250 000]. W: *Wielki ilustrowany atlas świata*. Warszawa : GeoCenter International, 1993, s.39. ISBN 3-575-13771-4

- **Online**

ORTELIUS, Abraham. *Argonautica* [online]. Brak skali.

Antwerp : Balthasar Moretus, 1624. 34,4 x 49,3 cm.

Ref.: Koe. Ort. 46; Broe: 226. [Przeglądany 7 listopada

2011]. Dostęp z: <http://www.bergbook.com/htdocs/woda/data/demo/descriptions/20470.htm>

Dokument IKONOGRAFICZNY

- **Fotografia z albumu (druk)**

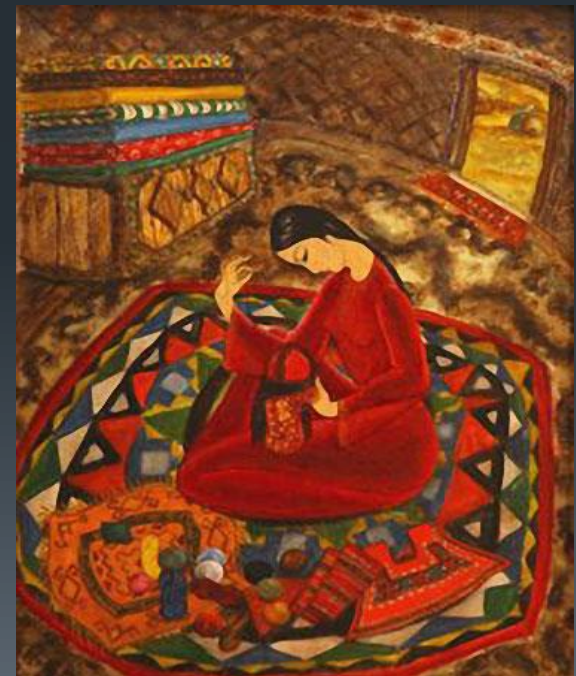
STIEGLITZ, Alfred. Wet day on the Boulevard, Paris, 1894 [fotografia]. W: *Alfred Stieglitz*. Cologne : Könemann, 1997, s.21. Aperture Masters Of Photography. ISBN 3-89508-607-X

- **Pojedynczy obraz (online)**

ABDURAKHMANOVA, Galiya. *In the yurt*. 1979 [obraz cyfrowy]. Karakalpak Museum of Arts.

[Przeglądany 7 listopada 2011]. Dostęp z :
http://savitskycollection.org/pages/Galleries/Karakalpaks/Abdurakhmanova_Gallery.html

Przetłamanie linku na końcu wiersza po pojedynczym lub podwójnym ukośniku a przed innymi znakami

- *Partytura druk*

BACEWICZ, Grażyna. *Koncert na orkiestrę smyczkową* [partytura]. Wyd. 3. Kraków : PWM, 1974.

- *Partytura online*

BACH, J.S.B. *Little prelude in C Major, BWV 924* [online]. Score on line, cop. 1999 by E. Dillard. [Przeglądany 8 listopada 2011]. Dostęp z:
<http://www.score-on-line.com/tmp/178.73.49.80.BWV924.PDF>

MUZYCZNY dokument dźwiękowy

- *Album muzyczny na CD*

RAZ, DWA, TRZY. *Muzyka z talerzyka* [dokument dźwiękowy]. [Warszawa] : Pomaton EMI, cop. 2000. 1 płyta CD. [Nr wydaw.] 5254062

- *Piosenka z albumu CD*

WILIŃSKI, Wili. To się zwykle tak zaczyna. W: *Zagrajcie mi znów* [dokument dźwiękowy]. [Warszawa] : 4ever Music, cop. 2008. CD 2, ścieżka 17. [Nr. wydaw.] 054. Antykwariat Polskiej Muzyki. Oryginał piosenki opublikowany przez Columbia mx Wj 639 (1934).

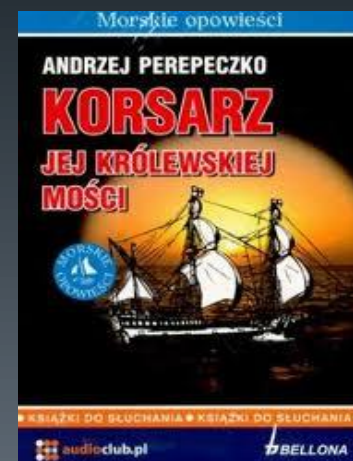
NIEMUZYCZNY dokument dźwiękowy

■ *Audiobook*

OPPMAN, Artur. *Legendy warszawskie* [dokument dźwiękowy]. Czyta Wojciech Adamczyk. Piaseczno : Heraclon International, [2008]. 1 płyta CD w formacie MP3. Dla Dzieci. ISBN 978-83-61592-42-6

PEREPECZKO, Andrzej. *Korsarz Jej Królewskiej Mości* [dokument dźwiękowy]. Czyta Ksawery JASIEŃSKI. [Warszawa] : Audioclub.pl, cop. 2006. 2 płyty CD. Morskie Opowieści, MO 03/06.

Dostępny również w formacie MP3. ISBN 83-60339-08-2.

Dokumenty ELEKTRONICZNE

- ***Przewodnik multimedialny na DVD***

Bydgoszcz, Toruń – przewodnik panoramiczny [dokument elektroniczny]. [Warszawa] : PWN, 2008. 1 płyta DVD-ROM. Wymagania systemowe: procesor Pentium IV 1,8 GHz, pamięć RAM 512 MB, karta graficzna 128 MB ze wsparciem DirectX, dysk twardy 500 MB wolnego miejsca, napęd DVD, system operacyjny Microsoft Windows XP. ISBN 978-83-01-15550-6

- ***Encyklopedia (pojedyncze hasło)***

Kleopatra VII. *Encyklopedia PWN* [online]. Warszawa : WN PWN, cop. 2010. [Przeglądany 10 listopada 2011]. Dostęp z: <http://encyklopedia.pwn.pl/haslo/3922881/kleopatra-vii.html>

Jerzyk zwyczajny. *Wikipedia: wolna encyklopedia* [online]. 30 maja 2011, 07:16. [Przeglądany 8 listopada 2011]. Dostęp z: http://pl.wikipedia.org/wiki/Jerzyk_zwyczajny

- ***Oprogramowanie online***

MOZILLA. *Thunderbird v. 8.0* [program komputerowy]. Released: November 8, 2011. Mozilla, cop. 2005-2011. Free download for Windows, Polish. Dostęp z: <http://www.mozilla.org/en-US/thunderbird/>

Filmy, nagrania wideo, transmisje TV

■ **Całość**

Szabla od komendanta [film]. Reż. Jan Jakub KOLSKI. Warszawa : Best Film, 2001. 2 płyty DVD.

PÓŁTAWSKA, Wanda. *Mężczyznę i Niewiastę stworzył ich* [online]. You Tube, 3 paź 2010. [Przeglądany 8 listopada 2011]. Cz. 2/5. Wykład zarejestrowany w ramach Akademii Rodziny, Gliwice, 30 września 2010. Dostęp z: www.youtube.com/watch?v=ED_PUfLBtlU&feature=related

Wiadomości. TVP.INFO. 09.11.2011, 15:00.

■ **Część**

SZACHOWSKI, Tomasz. Festiwal Miles Davisa w Dwójce! W: *Trzy godziny pod słońcem*. Dwójka - Polskie Radio. 26-30 września 2011, g. 13.00-16.00.

Witryny, fora, blogi

■ **Recenzja w witrynie www**

THUBORN, Colin. Po Syberii. Wołowiec : Czarne, 2011. ISBN 978-83-7536-285-5. Rec. Filip ŁOBODZIŃSKI. „Po Syberii” - sto dni samotności. W: *Neesweek.pl* [online]. Warszawa : Ringier Axel Springer Polska, 2011. [Przeglądany 16 października 2011]. Dostęp z: <http://ksiazki.newsweek.pl/po-syberii--sto-dni-samotnosci,83382,1,1.html>

■ **Forum (całość)**

Biolog [forum internetowe]. Platforma edukacyjna BIOAREA. [Przeglądany 9 listopada 2011]. Dostęp z: <http://www.forum.biolog.pl/>

■ **Forum (poj. wiadomość)**

PRZYRODNIK. Jak zrobić zielnik? W: *Biolog* [online]. Pn wrz 08, 2008 16:21. Dostęp z: <http://www.forum.biolog.pl/jak-zrobic-zielnik-vt15053.htm>

■ **Blog**

AKIRA. *Na przystanku* [blog]. e-Blogger, cop. 1999-2011. [Przeglądany 11 listopada 2011]. Dostęp z: <http://www.blogger.com/profile/02144812224756336394>

Systemy powołań

- Przypisy w jednym ciągu
- Nazwa-data (harwardzki)
- Numeryczny

Przypisy w jednym ciągu

TEKST Z POWOŁANIAMI

[...] Skolioza idiopatyczna nie jest tylko miejscową deformacją kręgosłupa, lecz schorzenie to ma charakter ogólnoustrojowy²⁴. Wskazują na to badania dzieci i młodzieży ze skrzywieniem kręgosłupa, u których stwierdza się niejednokrotnie upośledzenie rozwoju fizycznego. Przejawia się to w niedoborze wysokości i masy ciała, a także w zaburzeniach proporcji ciała²⁵. [...] Można więc sądzić, że skolioza idiopatyczna powstaje w wyniku zakłócenia przemian metabolicznych głównie w chrząstkach wzrostowych kręgów oraz więzadłach kręgosłupa²⁷.

PRZYPISY

...

- **24. KASPERCZYK, Tadeusz.** *Postawa ciała a wybrane cechy morfologiczne i funkcjonalne u dzieci w wieku 8–15 lat.* Kraków : AWF, 1988. **Patrz też:** KASPERCZYK, Tadeusz [i in.] *Importancia de la tracción de la escoliosis idiopáticas para el tratamiento operatorio.* XIX Congreso Internacional de la Fisioterapia. Barcelona, 1984.
- **25. MITROSZEWSKA, Honorata.** Charakterystyka skoliozy idiopatycznej. W: *Materiały Sesji Naukowej PAN "Wczesne wykrywanie i zapobieganie progresji bocznych skrzywień kręgosłupa"*. Warszawa : PZWL, 1983, s. 67–68. **Patrz też:** STASZEWSKA, Henryka. Badania antropometryczne dzieci i młodzieży ze skrzywieniem kręgosłupa. W: *Materiały Sesji Naukowej PAN "Wczesne wykrywanie i zapobieganie progresji bocznych skrzywień kręgosłupa"*, Poznań 1980. Warszawa : PZWL, 1983, s. 69–73.

...

- **27. MILANOWSKA, Kazimiera, Wiktor DEGA** *Rehabilitacja medyczna.* Warszawa : PZWL, 1998.

Nazwa-data (syst. harwardzki)

TEKST Z POWOŁANIAMI

[...] Skolioza idiopatyczna nie jest tylko miejscową deformacją kręgosłupa, lecz schorzenie to ma charakter ogólnoustrojowy (Kasperczyk 1984; 1988). Wskazują na to badania dzieci i młodzieży ze skrzywieniem kręgosłupa, u których stwierdza się niejednokrotnie upośledzenie rozwoju fizycznego. Przejawia się to w niedoborze wysokości i masy ciała, a także w zaburzeniach proporcji ciała (Mitroszewska 1983; Staszewska 1983). [...] Można więc sądzić, że skolioza idiopatyczna powstaje w wyniku zakłócenia przemian metabolicznych głównie w chrząstkach wzrostowych kręgów oraz więzadłach kręgosłupa (Milanowska 1998).

PRZYPISY/BIBLIOGRAFIA

...

- 92. KASPERCZYK, Tadeusz (1988). *Postawa ciała a wybrane cechy morfologiczne i funkcjonalne u dzieci w wieku 8–15 lat*. Kraków : AWF.
- 93. KASPERCZYK, Tadeusz [i in.] (1984) .*Importancia de la traccion de la escoliosis idiopaticas para el tratamiento operatorio*. XIX Congreso Internacional de la Fisioterapia. Barcelona.

...

- 135. MILANOWSKA, Kazimiera, Wiktor DEGA (1998). *Rehabilitacja medyczna*. Warszawa : PZWL.
- 136. MITROSZEWSKA, Honorata (1983). Charakterystyka skoliozy idiopatycznej. W: *Materiały Sesji Naukowej PAN "Wczesne wykrywanie i zapobieganie progresji bocznych skrzywień kręgosłupa"*. Warszawa : PZWL, s. 67–68.

...

- 182. STASZEWSKA, Henryka (1983). Badania antropometryczne dzieci i młodzieży ze skrzywieniem kręgosłupa. W: *Materiały Sesji Naukowej PAN "Wczesne wykrywanie i zapobieganie progresji bocznych skrzywień kręgosłupa"*, Poznań 1980. Warszawa : PZWL, s. 69–73.

System numeryczny

TEKST Z POWOŁANIAMI

[...] Skolioza idiopatyczna nie jest tylko miejscową deformacją kręgosłupa, lecz schorzenie to ma charakter ogólnoustrojowy (92; 93). Wskazują na to badania dzieci i młodzieży ze skrzywieniem kręgosłupa, u których stwierdza się niejednokrotnie upośledzenie rozwoju fizycznego. Przejawia się to w niedoborze wysokości i masy ciała, a także w zaburzeniach proporcji ciała (136 s. 67–68; 182 s. 69–73). [...] Można więc sądzić, że skolioza idiopatyczna powstaje w wyniku zakłócenia przemian metabolicznych głównie w chrząstkach wzrostowych kręgów oraz więzadłach kręgosłupa (135).

PRZYPISY/BIBLIOGRAFIA

...

- 92. KASPERCZYK Tadeusz. *Postawa ciała a wybrane cechy morfologiczne i funkcjonalne u dzieci w wieku 8–15 lat*. Kraków : AWF, 1988.
- 93. KASPERCZYK Tadeusz [i in.] *Importancia de la traccion de la escoliosis idiopaticas para el tratamiento operatorio*. XIX Congreso Internacional de la Fisioterapia. Barcelona, 1984.

...

- 135. MILANOWSKA K., W. DEGA *Rehabilitacja medyczna*. Warszawa : PZWL, 1998.
- 136. MITROSZEWSKA H. Charakterystyka skoliozy idiopatycznej. W: *Materiały Sesji Naukowej PAN "Wczesne wykrywanie i zapobieganie progresji bocznych skrzywień kręgosłupa"*. Warszawa : PZWL, 1983.

...

- 182. STASZEWSKA H. Badania antropometryczne dzieci i młodzieży ze skrzywieniem kręgosłupa. W: *Materiały Sesji Naukowej PAN "Wczesne wykrywanie i zapobieganie progresji bocznych skrzywień kręgosłupa"*, Poznań 1980. Warszawa : PZWL, 1983.

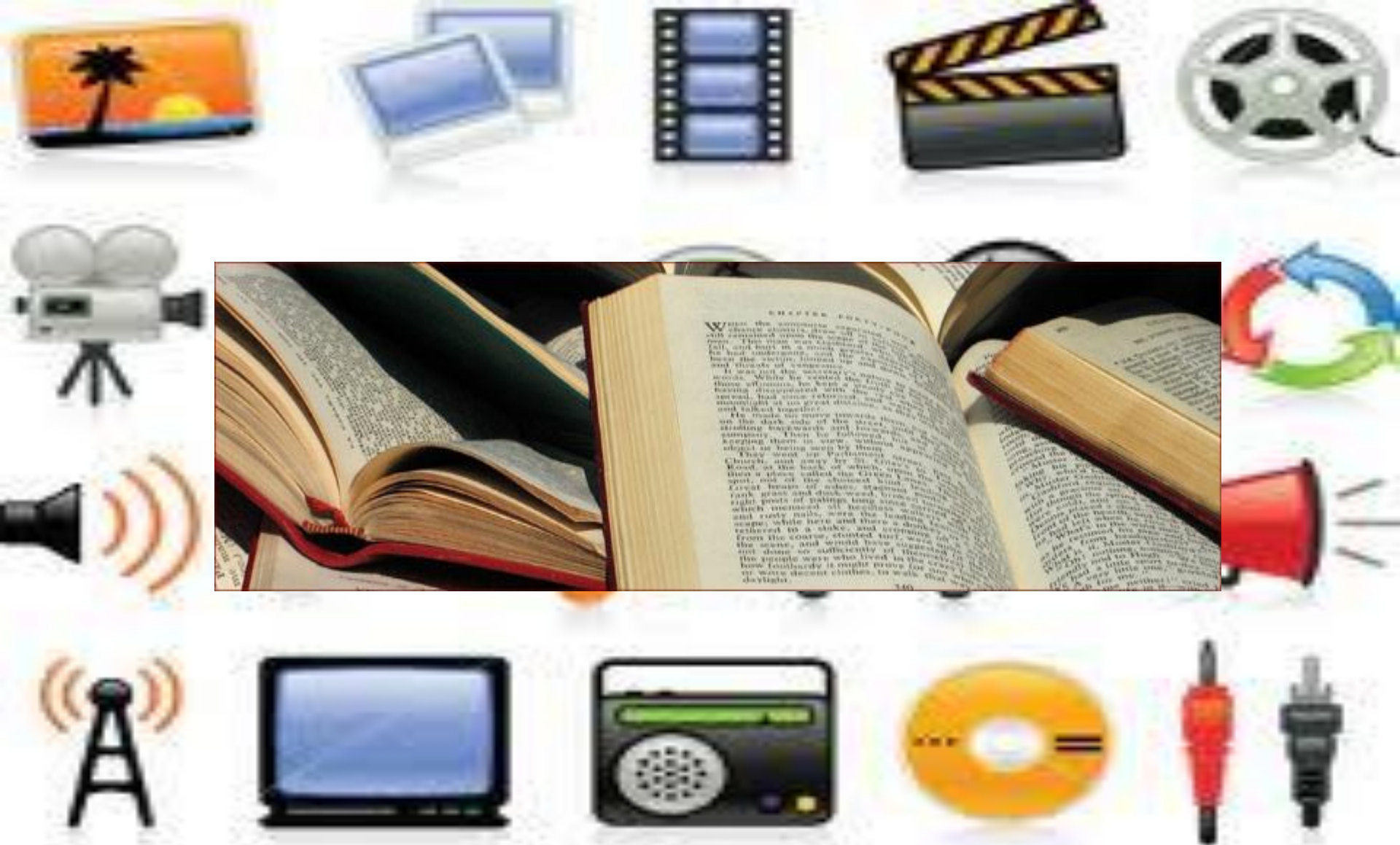
Poradnik – po co?

CZŁOWIEK
+
NORMA

- Tylko JEDNA pełna publikacja na polskim rynku (M. Antczak*)
- Materiały online: sporo, ale niejednolite i dla lokalnych potrzeb, często różnie interpretujące zapisy normy
- Zapotrzebowanie (m.in. prace naukowe, matura)
- Krąg zadań BN (sekretariat KT 242)
- Termin publikacji: zaraz po ukazaniu się polskiej wersji aktualnej normy ISO.

* ANTCHAK, Mariola. *Przypisy, powołania, bibliografia załącznikowa*. Wyd. 2, popr. Warszawa : SBP, 2009. ISBN 978-83-61464-13-6

.Dziękuję za uwagę!